

Лекція 1-2

Етапи нашого життя

1. Навчання: школа, університет. Професія (повторення).
2. Сім'я та діти.
3. Майбутнє.

Граматичний блок: Неозначені та заперечні займенники *хтось, щось, ніхто, ніщо*.

Знайомство. Крім загального знайомства по темі: з якої сім'ї, де навчались, яка професія імпонує/ ким бажаєте стати після закінчення університету?

Які етапи життя людини ви знаєте?

Перегляньте коротке відео. Про що в ньому йдеться?

Покликання:

https://www.youtube.com/watch?v=3TGnipBPt9w&ab_channel=%D0%A2%D1%80%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%9E%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%A2%D0%92

Назва		Вікові межі
Немовлячий період	новонароджений	1–10 діб
	грудний	11 діб – до 1 року
Раннє дитинство (переддошкільний)		1–3 роки
Перше дитинство (дошкільний)		4–6 років
Друге дитинство (молодший шкільний)		7–12 років — у хлопців; 7–11 років — у дівчат
Підлітковий (середній, старший шкільний)		13–16 років — у хлопців; 12–15 років — у дівчат
Юнацький вік		17–21 рік — у хлопців; 16–20 років — у дівчат
Зрілий вік		22–60 років у чоловіків; 21–55 років у жінок
Похилий вік		61–74 роки в чоловіків; 56–74 роки в жінок
Старечий вік		75–90 років
Вік довгожителів		понад 90 років

MyShared

У зв'язку з шкільним навчанням виділяють дошкільний вік – до 6-7 років, молодший навчальний (до 9-10 років), середній (до 14- 15 років) і старший шкільний вік (до 16-17 років).

Особливо відзначається період статевого дозрівання (пубертатний чи перехідний).

Бальзаківський вік — вік жінки від 30 до 40 років (за іменем французького письменника XIX ст. Бальзака, у творах якого більшість героїнь такого віку). Вам доводилось чути розмову двох дам бальзаківського віку?

Сім'я, родина – *rodina*

Тато, батько – *tata, otec*

Мама, мати, матір – *tama, matka*

} Батьки – *rodiče*

Мачуха – *macecha*, вітчим – *nevlastní otec, otčím*

(! Родичі – *příbuzní*

Родич – *příbuzný; příbuzná*)

Дідусь – *dědeček, děda*

Бабуся - *babička*

Брат - *bratr*
Сестра - *sestra*

Син - *syn*
Дочка, донька - *dcera* } Діти - *děti*

Внук – *vnuk*
Внучка - *vnučka*

Двоюрідний брат – *bratranec*
Двоюрідна сестра – *sestřenice*

Пасинок, пасерб – *pastorek, nevlastní syn*
Падчерка, пасербиця – *pastorkyně, nevlastní dcera*

Дядько - (+діал. стрийко – на Зах. Україні) - *strýček ; strýc*
Тітка – *teta*

Племінник – *synovec*
Племінниця - *neteř*

Чоловік - *manžel*
Жінка, дружина - *manželka*

Свекор - *Tchán (otec muže)*
Свекруха - *Tchýně (matka muže)*

Тесть - *Tchán (otec ženy)*
Теща - *Tchýně (matka ženy)*

Зять - *zeť*
Невістка – *snacha*

Наречений – *ženich*
Наречена – *nevěsta*

Подружжя – *manželé*

Дитина - *dítě*
Дитина (розм. повзунок) - *batole*
Немовля - *nemluvně, kojenec*
Близнюки – *dvojčata*

Людина

Чоловік / жінка, дівчина / хлопець, людина / особа, дитина, немовля, підліток, молодий, дорослий, старий, старший / молодший, одного віку.

Подружжя і сім'я

Побачення, заручини, шлюб, весілля, подружжя, сім'я, родина, розлучення.

Вправа. *Поєднайте, будь ласка, правильні варіанти.*

Приклад: брат батька – дядько

1. сестра мами	внук
2. дружина батька	прабабуся
3. мама батька	мама
4. дочка дядька	прадідусь
5. батько батька	двоюрідний брат
6. батько дідуся	двоюрідна сестра
7. син тітки	дідусь
8. мама дідуся	тітка
9. син сина	бабуся
10. дочка сина	внучка

• Скільки тобі років?

- Скільки років твоїй мамі?
- Чи є в тебе брат або сестра? Як звати твою сестру/брата? Що вивчає? / На кого вчиться?
- Де ти народилась? Де ти живеш? Живеш сам? Живеш в селі чи в місті? Де живе твоя бабуся?
- Чи маєш (Маєш) велику сім'ю/родину?
- Чи маєш (Маєш) домашнього улюбленця? Як звати твого собаку/кота/кішку?
- Ти одружений/одружена? Ти заміжня (do ženy)?/ Ти жонатий?
- У тебе є діти?

Повторення теми Професії.

Які професії ви знаєте?

Робота зі словником. Випишіть слова у спеціальний зошит-словник. У колонку зліва запишіть українські слова, справа – переклад чеською мовою. Підготуйтеся до словникового диктанту.

БАЗОВА ЛЕКСИКА

Професія, викладач, лікар, інженер, менеджер, продавець, історик, хімік, вчений, агроном, посада, директор, ректор, професор, секретар, завуч, завідувач кафедри, лаборант, робота, робітник/робітниця, слюсар, токар, прибиральник/прибиральниця, фахівець, спеціаліст, фах, спеціальність, бізнесмен, домогосподарство, домогосподарка, установа, підприємство, фірма, фабрика, завод, пенсія, пенсіонер/пенсіонерка.

НАЙУЖИВАНІШІ ВИСЛОВИ

Хто ви за фахом (спеціальністю)? Чим ви займаєтесь? Де ви працюєте? Я інженер, лікар, учитель, бізнесмен ... Я працюю у школі, в університеті, на заводі ... Ким вона працює? Яку посаду ви обіймаєте? Вона працює продавцем у крамниці, у супермаркеті. Я обіймаю посаду головного інженера. Вони не працюють. Вони на пенсії. Вона не працює. Вона домогосподарка.

Університет

Студент, викладач, ректор, декан, завідувач кафедри, пара, лекція, репетитор, індивідуальне навчання, курси, практичні заняття, консультація, відпрацювання, пропуск заняття, предмет, оцінка, бал, зошит, конспект, колоквиум, атестація, домашнє завдання, залік, здати екзамен (скласти іспит), підготовка до іспиту, прогалини у навчанні.

Час

Будній день, зазвичай (звичайно), іноді, часто, ніколи, завжди.

Послухайте, як викладач читає діалог. Прочитайте, будь ласка, діалог самостійно.

- Будь ласка, опиши свій звичайний день.
 - Я встаю вранці, рівно о сьомій, приймаю душ і одягаюся.
 - Що зазвичай ти робиш потім?
 - Снідаю, а за десять восьма виходжу в університет.
 - До котрої у тебе заняття в університеті?
 - Зазвичай пари завершуються за десять четверта після обіду. Після них я йду додому.
 - Що ти робиш удома?
 - Зазвичай я готуюся до практичних занять, читаю книжки, вечеряю і лягаю спати.
-

=)

Іспит... Вступний... Абітурієнт нічого не знає. Професор бачить таку справу й говорить: - Одне просте питання і якщо правильно відповіси — вступаєш? Абітурієнт ствердно хитає головою. — Скільки лампочок у цій кімнаті?

- П'ять, — швидко порахувавши, радісно говорить вступник.

- Прийдеш на наступний рік, - говорить професор, виймаючи з кишені піджака шосту лампочку. Минув рік... Історія повторюється, і абітурієнт потрапляє до того ж професора...

- То скільки лампочок?

- Шість! - упевнено відповідає абітурієнт... Професор вивертає кишені - вони порожні й бере ручку.

- Ні, професоре, - говорить абітурієнт і дістає з кишені шосту лампочку...

Прочитайте текст, знайдіть у дужках потрібну форму іменника і підкресліть її. Подумайте на запитанням вкінці тексту, напишіть коротку (5-7 речень) відповідь.

Про (освіта, освіту, освіти) дітей треба думати ще до їхнього народження. Родина Новицьких записала дочку до (школи, школа, школі), коли їй було менше (рік, роки, року). Зараз радіють, тому що для (дитина, діти, дитини) їхніх знайомих вже немає місць у цій (школах, школами, школі).

Що вказує на високий (рівні, рівень, рівню) цієї школи? Кваліфіковані вчителі, приємна атмосфера і відсоток (дитини, дітей, дітьми), які успішно здають екзамени в (гімназію, гімназії, гімназія).

Батьки подбали також про додаткові (заняттями, занятъ, заняття) з плавання, танців, іноземних (мова, мов, мови) і тенісу. Вони впевнені, що коли їхній (донечка, донечкою, донечці) виповниться 6 років, вона буде щасливою (дитиною, дитина, дитини). Адже у неї вже все сплановано, навіть (канікулами, канікулах, канікули), звичайно, за кордоном. Цікаво тільки, чи вистачить у неї (час, часом, часу) відчутти дитинство?

Вправа. *Прочитайте текст, доповніть його словами з довідки.*

Ефективне навчання мови в університеті залежить від трьох умов. По-перше, від магнітофона, відео, _____ з Інтернетом та методичних матеріалів. По-друге, від організації вивчення мови. Потрібне особистісно зорієнтоване навчання, тобто робота в невеликих _____. По-третє і найважливіше: від здібностей і вміння викладача. Йдеться не тільки про досконале знання мови, новітні _____ методики навчання, але також і про створення привітної та вільної атмосфери, завдяки якій у процесі живого і захоплюючого заняття учням просто захочеться _____.

Довідка. Комп'ютера, мови, групах, комунікативні, говорити.

Питання

1. Де ти вчишся?
 2. Як ти вчишся?
 3. О котрій годині (коли) у тебе починаються заняття?
 4. Коли починається (закінчується) перший (другий) семестр?
 5. Які предмети ти вивчаєш?
 6. Який твій улюблений предмет?
 7. З яких предметів ти складаєш екзамени?
 8. Як ти склав іспит з української мови?
-

Граматичний блок:

Повторення займенників.

Прочитайте. Випишіть неозначені та заперечні займенники.

1. Народ мій є! Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ! (Б. Симоненко). 2. Ми далі йшли, ніщо не спинювало нас (І. Франко). 3. Як іноді важливо буває, щоб хтось виділив у людині щось гарне та й іншим підказав (М. Стельмах). 4. Нехай вихваляє тебе будь-хто чужий, а не твої губи (3 Біблії). 5. Як до душі йому якась робота, так аж шкварчить вона йому в руках (В. Винниченко).

Займенники поділяють на такі розряди за значенням:

Розряд	Приклад
Особові	я, ми, ти, ви, він, вона, воно, вони
Зворотний	себе (відсутня форма Н.в.)
Присвійні	мій, твій, свій, наш, ваш, його, її, їх, їхній
Вказівні	той, цей, такий, стільки
Питальні	хто? що? який? чий? котрий? скільки?
Відносні	хто, що, який, чий, котрий, скільки
Означальні	весь (увесь), всякий (всяк), кожний (кожен), жодний (жоден), інший, сам, самий
Неозначені	дехто, дещо, деякий, хтось, щось, якийсь, абиякий, абихто, абищо, казна-хто, казна-що, казна-який, казна-чий, котрийсь, скільки-небудь, хто-небудь, що-небудь, будь-хто, будь-що, невідь-хто, невідь-що
Заперечні	ніхто, ніщо, ніякий, нічий, нікотрий, ніскільки

Як відмінюємо заперечні та неозначені займенники?

Неозначені та заперечні займенники відмінюються лише у своїй основній частині, як питально-відносні займенники, а частки залишаються незмінними.

Зразки відмінювання неозначених та заперечних займенників:

Відмінки	Неозначені	Заперечні
Н. в.	абихто, що-небудь, чийсь	ніхто, ніщо, ніякий
Р. в.	абикого, чого-небудь, чийогось	нікого, нічого, ніякого
Д. в.	абикому, чому-небудь, чийомусь (чиємусь)	нікому, нічому, ніякому
Зн. в.	абикого, що-небудь, чийсь (чийогось)	нікого, ніщо, ніякий (ніякого)
О. в.	абиким, чим-небудь, чиймсь (чиймось)	ніким, нічим, ніяким
М. в.	аби на кому, (на) чому-небудь, (на) чиймсь (чийомусь, чиємусь)	ні на кому, ні на чому, ні на якому